

Kartläggning av behov av nationella kunskapsunderlag 2015

Frågeställare: Svensk flyg- och marinmedicinsk förening, företrädande de läkare som idag gör hälsoundersökningar enligt AFS, ESAM och EDTC.

Frågeställning som kunskapsunderlaget ska besvara: Hur skall svenska läkares kompetens rörande specialområdena dykeri- sjöfarts- och flygmedicin kunna vidmakthållas?

Målgrupp för kunskapsunderlag (vem har nytta av det?): Läkare som skall genomföra ovan nämnda undersökningar samt i förlängningen de myndigheter som skall utöva kontroll. Glädje och nytta av god kompetens hos läkarna och myndighetssamordning för ett enhetligt regelverk delas mellan de yrkesutövare som enligt myndigheterna skall genomgå periodisk medicinsk undersökning och på sikt allmänhet och samhälle.

Beskrivning av problemställning och motivering av underliggande behov: Myndigheterna ställer krav på hälsa för att bedriva vissa yrken. Detta regleras via olika reglementen och förordningar. För att skriva friskintyg och göra tjänstbarhetsbedömningar för flygning krävs certifiering enligt ESAM och för dykning certifiering enligt EDTC. I läkarutbildningen vid svenska universitet ingår inte någon samlad obligatorisk utbildning rörande belastning och skador för de yrkeskategorier där myndigheterna ställer hälsokrav. För områdena flyg- och dykerimedicin har försvaret, tillsammans med ämnesområdesföreträdare vid universiteten, tidigare stått för utbildningen. Sedan några år finns inte längre professorer i flyg- och dykerimedicin vid Lunds Universitet eller Karolinska Institutet och möjligheterna att rekrytera kompetenta lärare till utbildningen minskar i takt med att de läkare som tidigare utbildats vid dessa institutioner nu går i pension. Transportstyrelsen ansvarar idag för flygläkare och deras vidareutbildning och för dykarläkare sker utbildning vid Institutionen för Arbets- och miljömedicin vid Göteborgs Universitet.

Önskemål:

Eftersom hälsokraven vid många av de arbeten som klassificeras som innefattande "hög fysisk belastning" är liknande och ofta även innefattar stor psykisk belastning, exposition för extrem miljö, nattarbete samt ansvar för andra människors liv, önskar Svensk flyg- och marinmedicinsk förening en samordning av grund- och vidareutbildning samt regler för kompetensbehållande verksamheter för de läkare som gör hälsoundersökningar av piloter, dykare, sjömän, rökdykare, lokförare med flera.

Vinst:

Vinsten med en samordning består framför allt i tidsvinster och kompetenshöjning. I och med att samma läkare ofta gör undersökningar och tjänstbarhetsbedömningar av flera olika kategorier personal skulle en samordning av obligatorisk vidareutbildning innebära ett kurstillfälle per år i stället för flera.

För den personal som skall undersökas skulle ett besök hos läkare kunna innebära frisk- och tjänstbarhetsintyg för flera verksamheter exempelvis dykning, rökdykning och ombordanställning. Genom samordning och färre kurstillfällen skulle den krympande skaran lärare bättre kunna utnyttjas och förhoppningsvis detta även kunna leda till nyutbildning av framtida lärare i dessa specialområden.

På uppdrag av styrelsen för Svensk flyg och marinmedicinsk förening

Hans Örnham, MD, PhD, hans@ornhagen.se

ordf@sanma.se sekr@sanma.se dyk@sanma.se